

آشنایان در مقام حیرت‌اند

کتاب «جاودانه تاریخ» مشتمل بر مجموعه بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در تبیین ابعاد گوناگون شخصیت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع) است که پس از گردآوری و تدوین در یک ساختار منسجم، توسط انتشارات انقلاب اسلامی منتشر شده است.

کتاب «جاودانه تاریخ» مشتمل بر مجموعه بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در تبیین ابعاد گوناگون شخصیت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع) است که پس از گردآوری و تدوین در یک ساختار منسجم، توسط انتشارات انقلاب اسلامی منتشر شده است.

به گزارش خبرگزاری فارس، کتاب «جاودانه تاریخ» مشتمل بر مجموعه بیانات مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در تبیین ابعاد گوناگون شخصیت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام است که پس از گردآوری و تدوین در یک ساختار منسجم، توسط انتشارات انقلاب اسلامی منتشر شده است.

در این یادداشت به مناسبت سالروز شهادت امیرالمؤمنین علیه السلام، به مرور بخش‌هایی از مطالب سودمند این کتاب پرداخته می‌شود.

آنچه در فصل اول کتاب می‌خوانیم، حکایت «حیرت» است! به بیان آیت‌الله خامنه‌ای، امیرالمؤمنین علیه السلام «اعجوبه‌ی عالم و نمونه‌ی قدرت کامله‌ی الهی و کلمه‌ی تامه‌ی پروردگار» است که «ابعاد شخصیتی نامتناهی» دارد و به همین دلیل ما با ذهن‌های کوچک و انس گرفته با مقیاس‌های مادی، قدرت آن را نداریم که شخصیتی با آن ابعاد عظیم معنوی و روحی را حتی «تصور» کنیم.

او چونان اقیانوسی است که احاطه بر همه‌ی ابعادش در یک نگاه که هیچ، در یک مطالعه‌ی طولانی هم برای انسان میسر نیست. از هر طرف که وارد شویم، دنیایی از عظمت و شگفتی مشاهده می‌کنیم. آیت‌الله خامنه‌ای این سخن را نه یک مبالغه و یک ادعای بی‌مبنا، بلکه ثمره‌ی سال‌ها مطالعه و پژوهش و تأمل درباره‌ی زندگی و سیره‌ی آن حضرت می‌داند.

این سخن البته، نه فقط درباره‌ی مقامات ملکوتی و عرفانی آن حضرت صادق است، بلکه حتی ابعاد عملی زندگی آن بزرگوار، یعنی آنچه که مربوط به حکومت و سیره‌ی رفتاری ایشان است هم واقعاً در هیچ بیانی نمی‌گنجد.

اما به هر حال آنچه که می‌دانیم، انسانی است که «بلندترین قله‌ی بشریت» است و نمی‌توان به آن توجه نکرد و به سمتش حرکت ننمود. لذا خوشبختانه با وجود این حیرت، از هر طرف که وارد دریای عظیم فضایل و مناقب ایشان بشویم و هر رشته‌ای از رشته‌های محامد بشری را که مطرح کنیم، فیض عظیمی نصیب مان خواهد شد و از این دریا بهره‌ها خواهیم برد.

این شگفت‌زدگی البته مختص ما شیعیان نیست؛ بلکه حقیقتی‌ورای مذهب دارد؛ سخن معروفی از خلیل بن احمد فراهیدی (نحوشناس و لغت‌شناس شهیر و قدیمی عرب) نقل شده است به این مضمون که: دوستان علی بن ابیطالب (ع) از ترس جان‌شان و دشمنان‌شان از شدت بغض و دشمنی‌شان، قرن‌ها فضائل و مناقب او را کتمان کردند، اما با این وجود «فَطَهَرَ مَا بَيْنَ هَذَيْنِ مَا مَلَأَ الْخَافِقَيْنِ» از میان این دو کتمان، آن قدر فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام بروز کرد که سرتاسر عالم و میان مشرق و مغرب را فراگرفت. اینست فضائل علی بن ابیطالب.

یعنی این گوهر ملکوتی آنچنان در تارک خلقت می‌درخشد که هیچ تاریخ‌خودنویسته‌ای نتوانست آن را بیوشاند و به رُخ عالمیان نکشد. اینچنین است که حتی دشمنان حضرتش هم وقتی به اعماق روح خود مراجعه می‌کردند، نسبت به آن بزرگوار عقیده‌ی همراه با تعظیم و تکریم و محبت را احساس می‌کردند. در فصل دوم مروری بر آن بخش از بیانات آیت‌الله خامنه‌ای درباره‌ی این نوری است که آفاق عالم را پُر کرده است و هیچ کس نتوانسته آن‌ها را کتمان کند. در این فصل بعضی حکایاتی که اصحاب ادیان دیگر یا حتی دشمنان حضرتش (همچون معاویه، آل‌زبیر، عبدالله بن عمر) در آنها اذعان و اعتراف به این نور کرده‌اند، نقل می‌گردد؛ همچنین در فصل سوم، چند نمونه از روایات و احادیثی که «در منابع اهل سنت» از پیامبر اعظم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) در فضیلت علی بن ابیطالب (ع) نقل شده است، بیان می‌شود تا تشعشع این نور پرفروغ در میان آحاد مردم نیز به روشنی نمایان گردد.

بنابراین ما هم باید تلاش کنیم تا به قدر سعه وجودی خویش آن انسان با عظمت را بشناسیم تا بتوانیم به سمت آن قله حرکت کنیم. اما چگونه و از چه طریق؟ با کدامین بیان می توان و باید اوصاف این انسان بزرگ را چنان وصف کرد که در شأن شکوه شخصیتش باشد؟ فصل چهارم و پنجم توضیح و شرح دو حدیث شریف از امام حسن مجتبی (ع) و امام جعفر صادق (ع) با بیان آیت الله خامنه ای می باشد که در دقیق ترین و ظریف ترین عبارات، ابعاد گوناگون شخصیتی آن حضرت را توصیف کرده اند و می توان از آن طریق، دورنمایی واقع نما از این خورشید باشکوه پیدا کنیم.

شخصیت امیرالمؤمنین علیه السلام «اسلام مجسم» بود. چنان که اگر قرار بود اسلام در کالبد یک انسان ظاهر گردد، علی (ع) آن کالبد بود. به تعبیر دیگر: اگر ما اسلام را ترکیبی از ایمان و علم و عمل (که هر یک از این ها ابعاد گسترده و عمیقی دارند) بدانیم، این هر سه عنصر به نحو اعلی درجه، در شخصیت علی (ع) جمع بودند. (۵) فصل ششم کتاب این جامعیت را با بیان آیت الله خامنه ای تبیین نموده است. ایشان توضیح می دهد که شخصیت امیرالمؤمنین (علیه الصلاة والسلام) ترکیبی از عناصری است که هر کدام به تنهایی یک انسان عالی مقام را اگر بخواهد به اوج آن برسد، به زانو در می آورد. علی بن ابیطالب در همه ی این ها در حد اعلی است. (۶) البته باز باید تکرار کنیم که این مطلب هم درباره همان بخش از چهره و هویت و شخصیت او است که انسان ها می توانند آن را ببینند و به آن بیندیشند و از آن سرمشق بگیرند. نه ابعاد ملکوتی و عرفانی آن حضرت. در همین بخش است که می توان صد صفت از اوصاف کمالی انسان را برشمرد که امیرالمؤمنین در همه ی آن ها قله است و این اوصاف آنچنان وسیع و گسترده اند که برای هر یک، اقلاً باید یک کتاب نوشت.

اما آنچه انسان را باز از این هم شگفت زده تر می کند، اینست که همه ی آن صفات متکثر که بسیاری از آن ها در ظاهر با هم «متضاد و ناسازگار» هستند، در شخصیت امیرالمؤمنین علیه السلام آنچنان کنار هم با توازن و زیبایی چیده شده اند که خود یک زیبایی و شکوه حیرت انگیز دیگری را به نمایش گذاشته اند! توازن عجیبی در شخصیت آن بزرگوار است که نمی توان شبیه آن را در هیچ انسان دیگری یافت. از این قبیل صفات متضاد، در امیرالمؤمنین الی ماشاءالله زیاد است. فصل هفتم کتاب، چند مورد از این صفات که در وجود آن حضرت با توازن و زیبایی متجلی شده اند را از منظر آیت الله خامنه ای مرور می کند.

ایشان در این گفتار، هشت صفت را دوتا دوتا بیان و جمع شگفت آور آن ها در شخصیت امیرالمؤمنین علیه السلام را تحلیل می نماید؛ که عبارتند از: عطوفت و صلابت، ورع و حکومت، قدرت و مظلومیت، زهد و سازندگی. علاقه مندان برای تهیه کتاب «جاودانه ی تاریخ» می توانند اینجا را کلیک کنند.